

Sosialistisk Ungdom, 2020

Vedtatt av Sosialistisk Ungdoms landsstyre 3. august 2020

Omskoleringspolitisk kortprogram

"Vi må slutte å sutre om fortida, og starte å legge grunnlaget for fremtida"

Yngve Hågesen, 27.04.19 Hommelvik, tidligere LO-leder

1 Forord

2 Sosialistisk Ungdom ønsker et arbeidsliv som tar hensyn til både arbeidernes rettigheter og
3 behov i klimakrisen vi står overfor i dag. For å oppnå dette må mange bransjer omstilles for
4 å imøtekomme nye miljøkrav. Selv om "gode" og trygge arbeidsplasser legges ned, må folk
5 ha en anstendig jobb de kan gå til.

6 I dag er det omtrent 50 000 som jobber direkte i den norske petroleumsnæringa. Typiske
7 folk som jobber med petroleum er oljeingeniører, elektrikere, brønnteknikere og geologer.
8 Dette omfatter rundt 2% av den norske arbeidsstyrken. Når SU vil legge ned oljenæringa
9 innen 2030 må vi sørge for at vi ikke kaster folk ut i arbeidsledighet. Skal vi lykkes med det
10 må vi jobbe både i skolene, på studieinstitusjoner og med folk som er i oljebransjen i dag.

11 Dette programmet er en bestilling fra SU 27. ordinære landsmøte i 2019 og skal svare på
12 hvordan de 179 000 som jobber direkte og indirekte i olja skal ha den kompetansen som
13 trengs i samfunnet etter oljens sluttdato, 2030.

14 ***I dette dokumentet har vi bevisst kalt arbeidstaker for arbeider og arbeidsgiver for***
15 ***arbeidskjøper, da dette er mer korrekte begreper for hvordan vi ser på forholdet mellom***
16 ***de to partene. Det er ingen som gir oss arbeid, de kjøper vår arbeidskraft.***

17 Innhold

18 Næring, arbeidsliv og forutsetninger for omstilling

19 Omskolering og videreutdanning

20 Fagarbeidere på lag med fremtiden side 1

21 Petroleumsnæringas førtidspensjonister side 2

22 Utdanning

23 Videregående skole side 7

24 Høyere utdanning side 8

25 Næring, arbeidsliv og forutsetninger for 26 omstilling

---

27 *Ei krise har kommet tilbake, og den banker først på en arbeiders dør*

28 *- Et rødt flagg*

29 Norge skal være en del av løsningen på klimakrisa. Derfor må vi fase ut oljen, og skape nye,
30 grønne arbeidsplasser i andre næringer. En grønn omstilling må være på folkets premisser,
31 derfor er vi avhengig av et tett samarbeid med store bevegelser som miljøbevegelsen og
32 fagbevegelsen i overgangen.

33 Vi må sørge for en politikk som ivaretar arbeiderne samtidig som den sørger for et grønt og
34 rettferdig samfunn. Den norske arbeideren er i verdenstoppen når det kommer til kunnskap
35 og kompetanse. Dette gjør at vi har et godt utgangspunkt for å skape et grønt skifte.
36 Gjennom å videreutvikle og modernisere våre metoder, både på arbeidsplassene og i
37 utdanningssektoren, kan vi bli verdensledende på nullutslippsteknologi og grønne
38 næringer. Vi må ha mer industri, og den må være nullutslipp. Målet til SU er at
39 verdiskapingen til landindustriens skal øke til minst 20 prosent, fra dagens snaue syv
40 prosent.

41 Gode arbeidsvilkår sørger for gode forutsetninger for omskolering. Etter regjeringens
42 oppmykning av arbeidsmiljøloven i 2015 har det vært lettere med midlertidige ansettelses
43 og bruk av bemanningsbyråer. Dette gjør at eieren blir mindre avhengig av den enkelte
44 arbeider, og har ikke lenger samme interesse av å videreutvikle kunnskap og kompetanse.
45 For arbeideren er midlertidighet en trussel mot stabilitet og sikkerhet, men også mot
46 effektiv omskolering. Kampen mot midlertidige ansettelses og bemanningsbyråer er derfor
47 en viktig kamp for å sikre arbeidernes rettigheter gjennom det grønne skiftet. Skal vi klare
48 dette er vi avhengig av tett bånd til fagbevegelsen.

49 Omskolering og videreutdanning

---

50 *Om kneikene blir lange / tar vi hverandre med. /For hovedsaken er tross alt: / Vi*
51 *skal til samme sted*

52 - På veg

53 Å sikre alle arbeidere et trygt og godt arbeidsliv i fremtiden er et politisk ansvar.
54 Omskolering gjøres ikke over natta. Hvis vi utsetter omstillingen vil vi få et tilbakeslag i
55 norsk industri som vil ta mange år å ordne opp i. Skal vi sikre oljearbeiderne en jobb å få til i
56 fremtiden er vi nødt til å tenke langsiktig og starte allerede nå. Arbeiderne i oljenæringa
57 sitter på en enormt bred kompetanse som vil trengs i ulike deler av arbeidslivet. Vi må
58 derfor sikre et mangfold innenfor etter- og videreutdanning som tar høyde for ulike
59 kompetanse og sikrer muligheter for alle oljearbeidere også i fremtiden.

60 Omskolering og videreutdanning kan oppleves som store omveltninger i folk sine liv. Det er
61 derfor viktig at omstillingen sikrer trygge og forutsigbare rammer for arbeiderne, og at alle
62 sitter igjen med en lønn å leve av. En forutsetning for at de som ønsker videreutdanning får
63 nødvendig informasjon og oppfølging er at NAV har kompetansen og ressursene som
64 trengs for å følge opp dette arbeidet. Dette kan vi sørge for gjennom egne avdelinger i NAV
65 som følger opp oljearbeidere i videreutdanning, både i startfasen, gjennom tilpassede
66 pakketilbud og inn i videre jobb.

67 Norge er avhengig av at de som i dag jobber med petroleum også star i arbeid etter oljealderen.
68 Dette må gjenspeiles i statusen til de som velger å videreutdanne seg. Derfor ønsker
69 Sosialistisk Ungdom å endre ordlyden til "videreutdannede med fagbrev 2".

70 Noen områder i Norge er mer sårbare for endringer i oljenæringen en andre. Det er viktig at
71 vi skaper nye arbeidsplasser der oljenæringen har sysselsatt mange. Dette begrenser antall
72 nordmenn som må flytte på seg som et resultat av at oljenæringen legges ned.

73 **Sosialistisk Ungdom krever:**

- 74 • At de som videreutdanner seg sikres en trygg, økonomisk hverdag.
- 75 • At det opprettes egne avdelinger i NAV som følger opp oljearbeidere, for å sikre god
76 informasjon og oppfølging av alle som videreutdanner seg.
- 77 • At det utvikles nye, grønne arbeidsplasser i områder hvor arbeidsplasser legges ned
78 som følge av utfasing av oljen.

79 Høyere utdanning for fremtiden

80 Ingeniører, teknologer og andre med høyere utdanning har mye kunnskap som er
81 overførbart til andre sektorer. Mange vil derfor ikke trenge å ta en helt ny utdanning, men
82 vil ha behov for noen flere fag for å jobbe i andre bransjer. Et mål må derfor være å sikre
83 videreutdanning eller etterutdanning som utnytter den kompetansen arbeiderne allerede
84 har. Hvilke fagmoduler man skal ha, og hvilke universitet/høyskoler som skal tilby dem, må
85 bestemmes ved å se på geografisk og faglig spredning og utvikles der behovet vises.

86 Sosialistisk Ungdom ønsker modulbaserte studier som er tilpasset for å videreutdanne
87 oljearbeidere med høyere utdanning. Egne modulbaserte studier vil kunne sørge for at
88 utdanning tilpasses oljearbeiderne spesielle situasjon, blant annet ved å tilby deltidsstudier
89 slik at det er mulig å arbeide ved siden av studiene. Modulbaserte studier vil også sikre at
90 det sosiale miljøet til de som videreutdanner seg opprettholdes. Det vil også gjøre at
91 ferdigutdannede ikke opptar plass på andre studieprogrammer.

92 Fra oljeingeniør til mattelærer

93 Oljearbeidere sitter på mye kompetanse vi trenger i den norske skolen. Ingeniørene i
94 oljebransjen bli fremtidens mattelærere, og bransjen sysselsetter folk med mange ulike
95 fagutdanninger som kan undervise i sine respektive yrkesfag og på fagskoler. Anslag fra
96 SSB viser at vi kan mangle 5800 lærere i 2040. Da bør det undersøkes hvordan oljearbeidere
97 med et ønske om å undervise raskest mulig kan få ta praktisk-pedagogisk utdanning og
98 bidra i den norske skole.

99 Sosialistisk Ungdom krever:

- 100 • At det opprettes et modulbasert deltidsstudie rettet mot ingeniører, teknologer og
101 andre med høyere utdanning som spesifikt retter seg mot videreutdanning
- 102 • At det legges til rette for at oljearbeidere videreutdannes til å undervise i relevante
103 lærerstillinger

104

105 **Fagarbeidere på lag med fremtiden**

106 En stor andel av fagutdannede innenfor oljesektoren har fagutdanning som kommer til å
107 trenes utenfor oljebransjen. Samtidig er det mange fagarbeidere som er avhengig av olja
108 for å få arbeid. Oljenæringen må sørge for at brønnoperatører og andre fagarbeidere får
109 tilbud om videreutdanning og er klare for et arbeidsliv uten oljenæringen.

110 I 2012 ble Stord-modellen etablert etter initiativ fra fire bedrifter i Sunnhordaland. Modellen
111 går ut på at fagarbeidere i lokale bedrifter får spesialtilpasset teknisk utdanning som
112 kvalifiserer til tittelen "Praktisk ingeniør". Utdanningen skjer på bedriftenes vilkår, og er
113 finansiert og tilrettelagt slik at studentene kan kombinere jobb og studier. SU ønsker at
114 flere bedrifter skal ta i bruk Stord-modellen eller andre modeller for å omskolere
115 oljearbeidere. Dette kan gi oljearbeidere muligheten til å omskolere seg mens de allerede er
116 i arbeid, og derfor unngå å ende opp i en sårbar økonomisk situasjon.

117 Mange fagarbeidere vil ønske å ta nye fagbrev som en måte å omskolere seg. Dette er
118 gjerne voksne mennesker som er vant til en annen økonomisk situasjon enn studenter og
119 lærlinger, og lærlinglønn vil for mange være et hinder for å ta nytt fagbrev. Derfor må
120 fagarbeidere fra oljebransjen med fagbrev de ikke lenger kan bruke sikres normal lønn mens
121 de er i lære. Denne ekstra utgiften dekkes av staten gjennom tilskuddsordninger til
122 næringslivet.

123 **Sosialistisk Ungdom krever:**

- 124 • At oljenæringa videreutdanner fagarbeiderne mens de fortsatt jobber i næringa.
- 125 • At Stord-modellen videreføres og tilpasses for videreutdanning av oljearbeidere.
- 126 • At det opprettes en økonomisk støtteordning slik at fagarbeidere kan ta nytt
127 fagbrev med normal lønn i lærlingtiden.

128

129 **Rettferdig pensjon ved nedleggelse av oljenæringa**

130 Sosialistisk Ungdom krever at oljenæringen legges ned innen 2030 for å nå klimamålene. Å
131 legge ned en næring er et radikalt grep, og når man gjør dette skal man sikre rettferdighet
132 og trygghet for de arbeiderne som rammes. Ingen skal bli pensjonstapere på grunn av
133 nedleggelse av norsk petroleumsnæring.

134
135 Arbeidere som velger å ta nye jobber kan stå i fare for å miste det de har opptjent i
136 avtalefestet pensjon (AFP). Dette kan gjøre at de siste årene i arbeidslivet under
137 nedleggelsen av oljenæringa kan ramme pensjonen deres. Det er viktig at disse arbeiderne
138 ikke mister sin opptjente AFP. Noen arbeidere har så kort tid igjen i arbeidslivet at
139 videreutdanning virker lite fristende. For mange vil det være mulig å få seg en jobb med
140 allerede eksisterende kompetanse, men for andre er ikke dette mulig. Dermed er en av de
141 mest gunstige løsningene å jobbe i oljenæringa, for deretter å førtidspensjonere seg. Det er
142 viktig at pensjonssystemet i større grad tilpasses så arbeidere fra petroleumsnæringen kan
143 gå av med pensjon når de nærmer seg pensjonsalder. Dette må komme på plass gjennom
144 samarbeid med fagbevegelsen og i tariffoppgjør. Staten har et særlig ansvar for å skape
145 rettferdige ordninger, blant annet gjennom NAV og folketrygden.

146

147 **Sosialistisk Ungdom krever:**

- 148 • At arbeidstakerne som velger å ta seg nye jobber ikke mister opptjent AFP.
- 149 • Rettferdige pensjonsordninger som ivaretar arbeidere i oljenæringa som nærmer
150 seg pensjonsalder.

151 Utdanning

---

152 *Kan hende det gjelder å redde vår jord. / De beste blant dere er kalt*

153 *- Revolusjonens røst*

154 Videregående skole

155 Til tross for at oljealderen for lengst har gått ut på dato fører manglende omstilling til at
156 mange fortsatt utdanner seg innenfor oljenæringa. Når mange utdanner seg til å jobbe i
157 oljenæringa, skaper det et fremtidig problem for det norske arbeidslivet når oljekrana
158 stenges i 2030.

159 Mange av lærlingplassene for yrkesfagelever er i dag sterkt tilknyttet oljenæringa. Både
160 innen elektrofaget, mekanikerfaget og teknikk- og industriell produksjon, rekrutteres
161 lærlinger til stillinger i oljen. Sosialistisk Ungdom mener at det bør åpnes nye yrkesfagslinjer
162 som er rettet spesielt mot fremtidens næringer, som for eksempel fiskeri og havbruk,
163 fornybar energi og programmering.

164 Mange opplever det å jobbe innenfor oljenæringa som det beste alternativet fordi det er lite
165 informasjon om alternativene. Holdningen gjør at vi i dag lærer at "uten olja hadde vi ikke
166 hatt en velferdsstat"- selv om både Sverige og Danmark har etablert velferdssamfunn uten
167 de samme oljeinntektene. Når oljenæringa får slippe inn i norske klasserom trekker de
168 elever inn i en usikker framtid i oljenæringen. Skal vi få yrkesfagelever inn i fremtidsretta
169 næringer må helliggjøringen av norsk olje i skolen ta slutt, og oljenæringa hindres i å drive
170 lobbyvirksomhet i norsk skole.

171 Også studieveiledere må være en del av denne kulturendringen for å kunne anbefale elever
172 til jobber som fortsatt eksisterer om 10 år. SU ønsker derfor at det skal tilbys kurs til
173 veiledere om fremtidens arbeidsplasser og alternative energikilder, samt at dette legges inn
174 i utdannelsen deres. I tillegg kan ikke studieveileder være noe du går til i 20 minutter i løpet
175 av tre år. Sosialistisk Ungdom vil at alle elever skal få kunne få ordentlig oppfølging av
176 studieveileder. Derfor er det viktig at det er tilstrekkelig med finansiering av tilbudet på hver
177 enkelt skole.

178 **Sosialistisk Ungdom krever:**

- 179 • lærlingplasser skal være tilpasset fremtids arbeidsliv og utnytte mulighetene i
180 grønne næringer.
- 181 • At lærlingplassene i oljesektoren skal erstattes gjennom en nasjonal lærlingplass
182 garanti
- 183 • At studieveiledere skal tilbys kurs i grønne næringer og fremtidens arbeidsplasser

- 184
- At oljenæringa ikke får lov til å drive med lobbyvirksomhet i norsk skole

185 Høyere utdanning

186 De siste årene har antall studieretninger innenfor fornybare næringer skutt til værs og
187 stadig flere ønsker å utdanne seg innenfor fornybare løsninger. Likevel opprettholdes
188 tilbudet med oljerelaterte studieplasser. Skal vi klare å la være å utdanne folk til
189 arbeidsledighet må vi tilpasse antall studieplasser til en fremtid uten oljenæringa.
190 Sosialistisk Ungdom vil legge ned rene petroleumsutdanninger, og tilpasse mengden
191 oljerelaterte studieplasser til en fremtid uten oljeindustri.

192 I dag kommer det store summer fra oljeindustrien strømmende inn på kontoer til
193 universiteter i Norge. Dette styrer både omdømmet til selskapene blant studenter, endrer
194 studietilbud på grunn av utstyrspakker og styrer hvilke forskningsprosjekter som
195 gjennomføres. Resultatet er at oljeselskapene i dag setter dagsorden på
196 studieinstitusjonen. Dette bruker de til å desperat forsøke å utvide oljealderen. Samarbeid
197 mellom de selskapene som tjener penger på å ødelegge jorden vår, og
198 utdanningsinstitusjonene våre kan ikke fortsette.

199 Sosialistisk Ungdom krever:

- 200
- At rene petroleumsutdanninger, som oljeingeniør, legges ned.
- 201
- At mengden studieplasser på dagens oljerelaterte utdanninger tilpasses en fremtid
- 202
- uten oljeindustri.
- 203
- At oljeindustrien nektes mulighet til å subsidiere forskningsprosjekter på norske
- 204
- universiteter, studieplasser og utstyrspakker som stimulerer til mer
- 205
- petroleumsaktivitet.
- 206
- At oljeselskaper nektes tilgang til å promotere på studieinstitusjoner.